

<https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.20>

УДК: 378.016:78

*Янь Інши*¹

Компонентна структура вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва

У статті висвітлено актуальну проблему формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, проаналізовано дослідження вітчизняних науковців з означеної проблеми, представлено авторське бачення формування вокальної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Виявлено ключові складники сформованості вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва до яких віднесено фахову вмотивованість до вокально-виконавської діяльності, фахову спрямованість у сфері вокального мистецтва, що значно розширює варіанти фахового становлення згідно концепції дослідження – спрямування студентів до виконавської практики у сфері фахової самореалізації, додаткового потужного засобу професійного самовияву та самоствердження завдяки новому творчому підходу в проведенні навчально-виховного процесу у шкільному середовищі та позашкільних навчальних закладах. Ключовим складником формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва є усвідомлення значущості вокального виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва. До структурних компонентів формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва віднесено: мотиваційно-спрямований (показники: наявність потреби до вокально-виконавської діяльності; здатність до фахової самореалізації); знаннево-інноваційний (показники: вільне володіння фаховим тезаурусом вокального виконавства; уміння ефективно застосувати інформаційні технології); виконавсько-креативний (показники: вільне володіння вокально-виконавським апаратом; уміння імпровізаційного розкриття художнього образу вокального твору).

Ключові слова: компетентність, компетенції, вокальне виконавство, майбутні вчителі музичного мистецтва, структура, компоненти, критерії, показники.

Вступ. Згідно тематики даної публікації вважаємо, що вокально-виконавська компетентність в освітній мистецькій практиці актуалізується як компонент загальної вітчизняної освітньої парадигми, основною метою якої є формування у майбутнього фахівця новаторських якостей, самостійності у проектуванні та творчому розв'язанні професійних завдань, відповідаючих новим умовам сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за обраною тематикою. Проблеми виконавської компетентності розглядаються багатьма вітчизняними та зарубіжними дослідниками, проте саме вокальна складова виконавства майбутніх учителів музики залишається вкрай актуальною і потребує додаткових досліджень в аспекті формування вокально-виконавської компетентності.

У своєму дослідженні ми спирались на авторів, які присвятили свої наукові пошуки розкриттю обраної проблеми (В. Антонюк, Л. Василенко, Н. Гребенюк, Л. Каменецька, Ю. Мережко, Вей Лімін, Лі Чуньпен та ін.).

Формування професійної компетентності вчителя музичного мистецтва стало предметом досліджень багатьох провідних вітчизняних науковців (Л. Василенко, Н. Гузій, О. Єременко, А. Козир, Л. Масол, М. Михаськова, О. Олексюк, Г. Падалки, І. Парфентьєвої, Є. Проворової, О. Ростовського, Р. Савченко, О. Хижної,

¹ Український державний університет імені Михайла Драгоманова

О. Щолокової та ін.). Разом з тим проблема вокально-виконавської компетентності ще не знайшла висвітлення у сучасних дослідників.

Метою даного дослідження є розкриття структурних компонентів вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Поняття «вокальна компетентність» майбутнього вчителя музичного мистецтва тлумачиться у нашому дослідженні як здатність до самостійно-творчої, художньо-інтерпретаційної та вокально-педагогічної діяльності, спрямованої на удосконалення процесу музично-виконавської та методичної підготовки студентів. Це спрямовує нас узагальнено розглянути поняття «вокальна компетентність» під кутом зору професійного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва у класі постановки голосу. При цьому основна увага приділяється здатності студентів втілювати художньо-образний зміст вокального твору на основі опанування і вдосконалення комплексу вокально-виконавських, вокально-технічних знань, умінь, навичок, надбань у галузі вокального мистецтва та музичної педагогіки в цілому.

Слід звернути увагу на думки поважних вітчизняних науковців. Так, А. Козир зазначає, що «важливими показниками виконавської компетентності студентів є: вияв системних знань щодо музично-педагогічної діяльності зі школярами, достатній рівень сформованості фахового тезаурусу; уміння аналізувати процес і результати власної музично-педагогічної та виконавської діяльності, вміння проектувати мету та завдання подальшого професійного самовдосконалення» [8, с. 3-7].

До системних елементів фахової готовності музикантів-виконавців слід враховувати досконале володіння фаховою виконавською діяльністю: ціннісне ставлення до виконання творів музичного мистецтва; бачення змісту професії викладача мистецьких дисциплін як частини культури; оволодіння методами конструювання змісту навчальної діяльності; адекватна оцінка мистецьких та педагогічних явищ; творча самореалізація у виконавській діяльності. Окрім того, до творчої самореалізації майбутніх учителів-новаторів слід підходити вибірково та встановлювати грані їх обдарованості у певній сфері виконавства.

Доцільно зазначити, що компетентність – це «системна, інтегрована якість, яка передбачає здатність особистості до усвідомлення музики як явища суспільного життя, засвоєння основних її закономірностей, стилів і жанрів, оволодіння засобами втілення художніх образів у виконавстві, до застосування музики в художньо-виховній роботі з школярами» (Г. Падалка) [12].

Сучасному вчителю музичного мистецтва необхідно оволодіти виконавськими компетенціями, адже саме вони підтримують фахівців у новаторській вокально-виконавській дії, в специфічних ситуаціях, передбачуваних сьогodнішніми потребами впроваджувати вокальне виконавство у професійній діяльності, що сприятиме його популярності серед учнівської молоді.

На думку вітчизняних науковців, «до загальних компетенцій відноситься здатність та готовність самостійно навчатися, розмірковувати, шукати, діяти, співпрацювати», окрім того вважаємо особливо цінним виявлення компетентності вчителя музики, вокаліста-виконавця у співвідношенні до таких фахових стрижнів як «обізнаність, відповідальність, здатність досягати поставленої мети, адже компетенція є багатоаспектним і динамічним поняттям, яке змінюється разом з суспільством, соціальними умовами, що призводить до необхідності внесення змін в складових компетенцій (знань, умінь і соціального досвіду)» [10].

На нашу думку, вокально-виконавська компетентність містить у собі важливу здатність передбачати власне фахове майбутнє, що сприяє плануванню навчально-виконавського процесу, регулюванню важелів власного саморозвитку, урівноважуючи комплекс фахової підготовки з особистими устремліннями та перспективами. Учитель-виконавець завжди бажаний в освітній сфері, адже завдяки новаторській діяльності він має перспективизнаходити нестандартні вирішення нагальних питань, самостійно набувати досвід новаторської педагогічної діяльності в умовах реальної музично-педагогічної практики.

Васпекті нашого дослідження вважаємо доцільним навести запропоновані Л. Василенко компоненти формування вокально-виконавської майстерності: «мотиваційно-цільовий – передбачає розуміння студентами загальної мети і завдань вокально-методичної підготовки, переконаність у необхідності взаємодії вокального і методичного компонентів для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності; інформаційно-пізнавальний – спрямований на усвідомлення студентами ролі вокального мистецтва в естетичному вихованні особистості, особливостей музично-образної інтерпретації вокальних творів та систематизацію теоретичного матеріалу з основ голосового творення та методики вокального навчання учнів; операційно-технологічний – забезпечує оволодіння вокально-виконавською майстерністю та практичними методами вокального розвитку школярів; рефлексивно-аналізуючий – характеризується розвитком у майбутніх спеціалістів здатності до адекватної самооцінки власних вокально-виконавських можливостей, а також дій щодо визначення і застосування способів розв'язання методичних завдань і проблем вокального навчання учнів» [3, с. 17-18].

Сучасні дослідники залучають до структури вокальної компетентності такі компоненти: «мотиваційний компонент, що передбачає оцінку усвідомлення мети підготовки, а також сформованість позитивного ставлення студентів до навчально-пізнавальної та майбутньої професійної діяльності; наявність стійкої мотивації у навчанні та при здобутті професійних компетенцій; когнітивний компонент (пізнавальний), у ході якого студент повинен засвоїти певні теоретичні знання та вміти використовувати їх в вокально-професійній діяльності; організаційний компонент, передбачає організацію та активність і готовність студента в пошуках нових вокальних прийомів, методів їх реалізації та організації в навчанні; цільовий компонент, що спрямований на визначення особистісних цілей для досягнення бажаного результату; оцінний компонент, спрямований на самоконтроль врегульованих вокальних дій, та постійне вдосконалення дій» [5, с. 28].

Вокально-педагогічну компетенцію майбутнього вчителя музичного мистецтва Н. Овчаренко тлумачить як освітній результат опанування сукупності вокально-педагогічних знань, умінь, навичок майбутнього фахівця, що забезпечують його готовність до вокально-педагогічної діяльності [10].

Молодий китайський дослідник Лі Чуньпен [18] тлумачить поняття «вокальна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва» як особистісне утворення, що виражає здатність до яскравого втілення художньо-образного змісту музичного твору на основі використання сукупності вокально-виконавських знань, умінь та навичок, а також досвіду емоційно-ціннісного ставлення до вокального мистецтва. До критеріїв сформованості вокальної компетентності майбутніх учителів музики дослідником віднесено: міру прояву активного навчально-пізнавального ставлення студентів до співацької діяльності (показники: наявність художньо-естетичних потреб щодо оволодіння мистецтвом співу; вияв інтересу до

вокального навчання); ступінь оволодіння майбутніми вчителями музики знаннями, вміннями та навичками вокального навчання (показники: вияв аналітичних умінь студентів щодо музично-педагогічного потенціалу вокального репертуару; вияв вокально-педагогічної ерудованості щодо фахових знань, наявність вокально-педагогічного тезаурусу); міру сформованості саморегуляції студента та потреба самореалізації у процесі співацької діяльності (показники: наявність умінь творчої інтерпретації вокальних творів; наявність рефлексивного осмислення щодо власної вокально-педагогічної діяльності).

Доречними є також визначені критерії вокального розвитку студентів (за О. Прядко): мотиваційний критерій (показники: ступінь прагнення до розвитку власного співацького голосу, ступінь прагнення до здійснення вокально-педагогічної діяльності, міра зацікавленості вокальним мистецтвом); вокально-виконавський критерій (показники: рівень розвитку вокально-технічних умінь та навичок, ступінь сформованості художньо-виконавських умінь та навичок); оцінювально-діагностичний критерій (показники: рівень сформованості навичок діагностування власного співацького процесу та діагностування співацького процесу інших вокалістів); когнітивний критерій (показники: рівень обізнаності студентів з питань вокальної педагогіки, ступінь володіння тезаурусом вокальної педагогіки, ступінь обізнаності з історією вокальної педагогіки та сучасними тенденціями її розвитку) [14, с.17].

Виявляючи найсуттєвіші ознаки для нашого дослідження серед цих наукових праць, опрацьованих нами у ході визначення компонентної структури вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, ми виділяємо мотиваційно-спрямований; знаннєво-інноваційний; виконавсько-креативний компоненти.

Мотиваційно-спрямований компонент співвідноситься з критерієм: міра фахової вмотивованості до вокально-виконавської діяльності. Мотивація до діяльності є потужним стимулом до досягнення певного знаннєво-технологічного ресурсу, для подальшого просування до обраного перспективного плану-розвитку особистості, яка прагне досягти професійності на рівні майстерності виконання вокальних творів. Спрямованість особистості залежить від стійкості мотиву в досягненні поставлених результатів.

На авторитетну думку науковців під поняттям «спрямованість особистості» прослідковується закономірна цілісність мотивів, їх ієрархічність, самопідпорядкованість один одному й вибіркова готовність до реалізації саме тих мотивів, на основі яких будується поведінка людини [9, с.28-34], а «мотиваційно-спрямований компонент у структурі музично-виконавської підготовки майбутніх учителів музики... включає інтереси, потреби, мотиви, переконання, установки особистості».

Вважаємо за доцільне розглянути мотиваційну сферу особистості в психологічному аспекті, де вона представлена як система внутрішніх чинників людини, що обумовлюють її поведінку, пояснюють її спрямування та слугують рушійною силою у професійній роботі. Адже, участь у виконавській публічній діяльності передбачає отримання зворотного зв'язку, який фіксується завдяки відчуттю успішності від проведеної виконавської діяльності, саме тому підтримування спрямованості до досягнення успіху у діяльності є рушійною мотиваційно-спрямовуючою силою. Таким чином, урахування внутрішніх і

зовнішніх мотивів у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва визначає рівень їх спрямованої активності в процесі навчання (за Н. Овчаренко)[10, с.23].

Окрім того, мотиваційна спрямованість на досягнення секретів вокально-виконавської компетентності, впровадження ефективних прийомів оволодіння майстерним вокально-виконавським рівнем знаходиться у співвідношенні до педагогічних завдань, які стоять на ціннісній змістовій основі вивчення, збереження та ретрансляції творів вокального мистецтва у вокально-виконавській практиці в шкільному середовищі та фахово-новаторського вияву вчителя-ретранслятора. Вона забезпечує студентам у подальшому відкривати додаткові важелі в навчанні, оволодінні додатковими вокально-виконавськими компетенціями. Виявляється ця здатність такими показниками: наявність потреби у вокальному виконавстві; здатність до фахової самореалізації та використанні засобів вокального виконавства.

Наступний, *знаннево-інноваційний компонент* охоплює важливі чинники досягненого в роки навчання інформаційного ресурсу та досягнення результатів у виявленні набутих компетенцій вокального виконавства та виявлених елементів інноваційності у виконавській діяльності.

Вважаємо, що ключовим поняттям, яке слід розглянути у площині нашого дослідження, є «інновація». У науковому полі воно з'явилося в дев'ятнадцятому столітті та використовувалось під час уведення нових елементів однієї галузі в іншу. Відповідно, інновації виражаються в тенденціях нагромадження і видозміни різноманітних ініціатив і нововведень, зокрема й нововведень в освіті, що згодом посприяє до більш глобальних змін у сфері освіти, стане рушієм трансформації змісту та якості надання освітніх послуг. Ініціативи виникають в ході природної еволюції сфери освіти, в пошуку більш перспективних форм і засобів педагогічної діяльності, апробації нових методик і прийомів навчання.

Вітчизняна дослідниця І. Парфентьева виокремлює основу інноваційної діяльності – ініціативу, як різновиду активності творчої особистості [13, с.49]. При цьому «ініціатива» означає почин, внутрішнє спонукання до нових форм діяльності, підприємливість, здатність до самостійних активних дій. [7, с. 68].

Педагогічні інновації – це загальна назва нового педагогічного продукту (теоретичного, практичного), що впроваджується у навчально-виховний процес – концепції, теорії, системи, моделі, методики, технології, методи, прийоми тощо.

Вітчизняні дослідники класифікують поняття «педагогічні інновації» за певними ознакам, виконавської діяльності, а саме: «вид виконавської діяльності, джерела виникнення творчого задуму (напр. вокального твору- авт.), міра новизни в інтерпретаційному відтворенні, спосіб здійснення інтерпретації твору, методика використання, вид ефекту, отриманого в результаті впровадження інновації у виконавському процесі», (за умови, «інновації – комплексного процесу створення, розповсюдження та використання накопиченого досвіду, де інноваційність виступає характеристикою навчання і відноситься не лише до його дидактичної побудови, але й до соціально значущих результатів» [15, с.51-52].

Заявлені у дослідженні характеристики інноваційної діяльності вчителя музики та вокаліста-виконавця, у одній особі пов'язані також з питаннями нововведень за зовнішніми та внутрішніми ознаками змін (традиційна освіта – минуле; набуття додаткової компетентності – теперішнє; вокально-виконавська компетентність (новація) – майбутнє), бачення перспектив набуття виконавської компетентності для подальшого впровадження новацій в практику фахової

самореалізації, додає до потенційного творчого самовияву й досягнення вищого положення в ієрархічній соціально-суспільній системі тощо.

Знаннево-інноваційний компонент у нашому дослідженні підтриманий таким критерієм: ступінь фахової спрямованості у сфері вокального мистецтва. Фахова спрямованість саме на сферу вокального мистецтва підтримується усвідомленою позицією щодо особистісної самореалізації в новаторських педагогічних виявах. Вони передбачають наполегливу самоорганізацію вокально-виконавської підготовки, за якої студенти націлені на активну, у тому числі самостійну діяльність, вирішення навчальних задач і проблем, досягнення особистого успіху, здійснення поточного моніторингу і контролю за власним розвитком і навчанням. Ми впевнені, що таке цілеспрямоване і свідоме ставлення студентів до освітнього процесу, активності проявів особистісних виконавсько-вольових якостей, націленості на досягнення високих результатів у вокальній підготовці підтримуються концепцією нашого дослідження. Згідно виявлених показників: вільне володіння фаховим тезаурусом вокального виконавства; уміння ефективного застосування інформаційних технологій у роботі вчителя музичного мистецтва цілком забезпечується за ознаками вільного та якісного володіння фаховим тезаурусом, однак, на сьогодні не достатньо підтримана технічно у аспекті використання сучасних інформаційних ресурсів (брак оснащення вокальній студій, неуважність до потужних інформаційних джерел, тощо).

Набуття компетентності вчителя-новатора цілком підтримана науково, адже на сьогодні існують вже початкові, апробаційні освітні платформи, що дозволяють залучатися до різних практик не тільки в межах однієї школи, району чи міста, але й виходять за межі регіонального обміну інформацією, досягаючи міжнародних освітніх платформ. Їх використання сприятиме культурному збагаченню, обміну методиками, об'єднанню педагогічної спільноти за інтересами, предметно, універсально. Однак, на сьогодні впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти гальмується обмеженістю обґрунтованих теоретичних розробок, хаотичному вибору платформ для дистанційних форм навчання.

Проблема впровадження інноваційних технологій в освітній процес музично-педагогічних закладів вищої освіти на сьогодні знаходиться на стадії розробок і апробацій. Проте, українськими вченими здійснюються спроби вирішити проблему використання інформаційно-комунікаційних технологій під час музичного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. Зокрема В. Гаврілова [4] зазначає, що використання комп'ютерних технологій у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва є вкрай актуальними на сьогодні; Сі Даофен пропонує власне бачення використання інноваційних технологій в якості сучасної основи підготовки майбутніх учителів музики до співацької діяльності [15].

Згідно аналізу сучасного стану вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва за дисциплінами «Вокал» та «Постановка голосу» виявлено існування суперечностей між встановленими вимогами щодо формування компетентного фахівця й обмеженістю використання інноваційних технологій у практиці вокальної підготовки. На думку науковців, існує два виражених підходи до визначення інформаційно-комунікативних технологій: як дидактичного процесу, який ґрунтується на використанні принципово нових засобів та методів обробки даних (методів навчання), спрямованих на виробництво, передачу, зберігання та віддзеркалення інформаційних продуктів (даних, знань, ідей) з найменшими

витратами та відповідно до закономірностей пізнавальної діяльності; створення певного технічного освітнього середовища, в якому ключове місце відводиться інформаційно-комунікаційним технологіям, що використовуються [2, с. 310 – 311].

Використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва представляють сукупність методів, використання технічних засобів, організації, зберігання, обробки, компонування інформації, трансляції теоретико-методичної та ретрансляції вокально-практичної інформації, що сприяє збільшенню обсягу знань, умінь і навичок студентів. Наприклад, в сучасному процесі дистанційного надання освітніх послуг з вокальної підготовки студентів, аудіо та відеозапис можливий лише за допомогою використання комп'ютерних технологій і на сьогодні є одним з оптимальних шляхів швидкого і різнобічного поповнення знаннєвого та практично-виконавського тезаурусу, що збагачує слухово-візуальний досвід, збагачує художній інтелект, сприяє до наповнення фактажу професійної ерудиції, сприяє до формування вокально-виконавського іміджу, завдяки відбору виконавської еталонів. Важливого значення набули такі методи як візуальний самоконтроль, відео-аудіо-фіксація, які формують аналітичні уміння студентів завдяки порівняння власних виконавських моделей у різні періоди навчання, допомагають порівняти динаміку формування вокально-виконавської компетентності сприяють загальному та професійно-потенційному зростанню.

Окрім того, й дистанційна форма вокального навчання на сьогодні виступає інноваційною, адже питання вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва з використанням дистанційних технологій навчання активно апробується в усьому світі. Дистанційно-інформаційне вокальне навчання дозволяє не зупиняти перебіг художньо-освітнього процесу і допомагає певному зручному відпрацюванню теоретичного і практичного вокального матеріалу з урахуванням вокально-технічних можливостей студентів.

Отже, згідно аналізу наукової літератури виокремлюємо критерій другого компоненту – ступінь фахової спрямованості у сфері вокального мистецтва. Вважаємо за доцільне представити такі його показники: вільне володіння фаховим тезаурусом вокального виконавства; уміння ефективного застосування інформаційних технологій.

Наступним складником формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва визначено *вокально-креативний компонент*. Критерієм третього компоненту є міра усвідомлення значущості вокального виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва, що підтримується такими показниками: вільне володіння мовленнєво-виконавським апаратом; уміння імпровізаційно розкрити художній образ вокального твору.

Проблема креативності досліджувалась іноземними та вітчизняними дослідниками та науковцями у галузі психології (Дж. Гілфорд, В. Келлер, Н. Майер, О. Матюшкін, В. Моляко, П.Е. Торранс, В. Франкл, Е. Фром та інші). Згідно словникових джерел поняття креативність у перекладі з латинської мови означає *creatio* – створення, творчість, здатність до творення нового тощо. На думку сучасних вітчизняних науковців, будь-яка діяльність вважається творчою, «якщо її продукт характеризується новизною, яка може мати як об'єктивний, так і суб'єктивний, характер. У педагогіці таким продуктом можуть бути нові навчальні технології, форми, методи навчання і виховання», зазначає О. Антонова [1].

Ми дотримуємось характеристики креативності у відповідності до шести основних параметрів визначених у підручнику «Філософія та історія креативності», до яких віднесено: здатність до виявлення й формулювання проблем; здатність до генерування великої кількості ідей; здатність до продукування найрізноманітніших думок (гнучкістю мислення); здатність відповідати на подразники нестандартним способом (оригінальністю мислення); здатність вдосконалювати об'єкт сприймання (виявлення побіжних деталей); здатність до розв'язання проблеми аналітико-синтетично(універсальність).

Натомість у співвідношенні з творчістю креативність, як поняття, характеризується здатністю людини до інсайтності, евристичності, генеруванні принципово нових ідей, тобто як творчі вияви в мисленні, почуттях, спілкуванні, спеціальних видах творчої діяльності. Креативність характеризує унікальну й неповторну творчу особистість. Креативність у творчості – це творчі здібності індивіда, здатність породжувати незвичні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації, тощо [11].

Наближаючи ознаки креативності до специфіки діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва, слід навести загальновідому концепцію обдарованості (за П. Торрансом): творчі здібності, уміння, мотивація, а креативність – важливий і самостійний чинник обдарованості за 5 основними рівнями здібностей до творчості: рівень примітивної, інтуїтивної експресії у якому творчість являє собою безпосереднє і найпростіше вираження почуттів, емоцій і думок (властивий аматорам-початківцям, дітям (молодшого та середнього шкільного віку); другий рівень – академічний і науково-технічний рівень креативності, передбачає енциклопедичність володіння знаннями з різних галузей, а особи, що мають другий рівень здібностей у діяльності, мають стійкі початкові уміння створення нового знання у різних формах діяльності та володіють певним досвідом та уміннями для реалізації своїх задумів, ідей, тощо; третій рівень – винахідницький, дозволяє людині-творцю відкриває ширші можливості до експерименту-імпровізації в межах поля діяльності на засадах глибоких знань варіювати способами використання відомих інструментів, предметів, підходів у творчій імпровізації в межах діяльності творця-новатора-винахідника; четвертий рівень інноваційності, охоплює митців: артистів, письменників, музикантів, винахідників, які мислять та діють відмінно-оригінальніше від попередників, це трансформатори для яких важливі новітні методи, ідеї, знання, які якісно відрізняються від загально-існуючих стандартів за рахунок утілення у практику діяльності креативних зусиль; до п'ятого рівня геніальності характерними ознаками є мінімізація виявів лише окремих (одичних) особистостей з над-яскравою індивідуальністю у мистецтві, науці, техніці (найвищий рівень здібностей який має ознаки геніальності).

Педагогічна креативність передбачає здатність до «вироблення» творчого пошуку – нестандартного розв'язання педагогічних задач, вона характеризується певними параметрами: швидкістю (продуктивністю), гнучкістю (універсальністю) думки, оригінальністю в дії, неспинною допитливістю, сміливістю у виявах, про що свідчить і практика роботи сучасної школи, в якій сучасний учитель має чітко і правильно відтворювати необхідну навчальну інформацію, генерувати оригінальні ідеї та втілювати їх, тобто володіти креативністю мислення та дії.

На нашу думку, майбутній учитель музичного мистецтва компетентний вокаліст-виконавець має оригінальний тип мислення, передбачення, схильність до

аналізу та синтезу, які й підтримують новітні ідеї та допомагають впровадити їх у реальну вокально-виконавську практику.

Висновки. Вищезазначені структурні компоненти формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва підтримуються педагогічними умовами, які будуть розкриті в наступних авторських публікаціях. Проведений аналіз, виявлення новітніх освітніх тенденцій в галузі мистецької освіти доводить необхідність розробки та впровадження методики формування вокально-виконавської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва відповідно запитам суспільства, що відображено у представленій нами компонентній структурі.

Література:

1. Антонова О.С. Креативність як провідний компонент у структурі особистості вчителя // Креативна педагогіка. Наук.-метод. журнал / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця, 2011. – Вип. 4. – 124 с. с. 44-52.
2. Ашихміна Н. Упровадження інноваційних технологій у вокальну підготовку майбутніх педагогів у галузі музичної освіти // Зб. Наук. Праць. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021, № 9 (113) с. 309 – 321.
3. Василенко Л. М. Взаємодія вокального і методичного компонентів у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Л. М. Василенко: НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2003. – 23 с.
4. Гаврілова Л., Федоришин В.І. (2017). Проблема формування професійної компетентності майбутніх учителів музики засобами комп'ютерних технологій у теорії вітчизняної мистецької освіти. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: збірник наукових праць, 5, К.: С. 213–225.
5. Зимня І. О. Цільова основа компетентнісного підходу в освіті. / І.О. Зимня. – Дослідницький центр, 2004. Переяслав-Хмельницький (електронне джерело) – 180 с.
6. Зимня І.О. Компетенція и компетентність у контексті компетентнісного підходу в освіті // Іноземні мови у школі. 2012. № 6. С. 2-10.
7. Історія зарубіжної педагогіки: хрестоматія / Є. І. Коваленко, Н. І. Белкіна. – Київ.: Центр навчальної літератури, 2006. – 664 с.
8. Козир А.В. Формування виконавської компетентності у магістрантів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки /Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова Серія 14 Теорія та методика мистецької освіти Вип. 24 (29) с. 3 – 7.
9. Міщанчук В.М. Формування мотиваційно-спрямованого компонента музично-виконавської підготовленості майбутніх учителів музики з використанням сугестивних технологій Зб. Наукових праць Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова Вип. 19 (24). - К. 2013, С. 28-34.
10. Овчаренко Н.А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія: монографія / Наталія Анатоліївна Овчаренко. – Кривий Ріг: Вид-во Р. А. Козлов, 2014. – 400 с.
11. Павлюк Р.О. Креативність як складова частина професійної підготовки майбутніх учителів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_NPM_2007/Pedagogica/22154.doc.htm.
12. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Галина Микитівна Падалка. – Київ: Освіта України, 2010. – 274 с.
13. Парфентьева І.П. Теоретико-методологічні підходи дослідження інновацій у навчанні майбутніх учителів музичного мистецтва. Журнал Міжнародної Академії Web of Scholar. 5(47). doi: 10.31435/rsglobal_wos/31052020/7095,
14. Прядко О.М. Методика розвитку співацького голосу у майбутніх педагогів-музикантів: автореф. дис. ... канд. пед. Наук /О. М. Прядко; Нац. пед. ун-т. ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2009. – 23 с.
15. Сі Даофен (2015). Методика використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх учителів музики до співацької діяльності (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика музичного навчання». – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ 2015 - 32с.

16. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
17. Словник української мови: в 11 т. Т. 9. / АН УРСР. Інститут мовознавства; [за ред. І. К. Білодіда]. – Київ: Наукова думка, 1970. – 916 с.
18. Чуньпен Лі. Методика викладання вокальної майстерності майбутніх учителів музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Лі Чуньпен. – Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2013. – 20 с.

YANG YINSHI.

The component structure of the formation of vocal and performing competence of future music teachers.

The article highlights the actual problem of forming the vocal-performance competence of future music teachers, analyzes the research of domestic scientists on this problem, presents the author's vision of the formation of vocal competence of future music teachers.

The key components of the formation of vocal performance competence of future music teachers are identified, which include professional motivation for vocal performance activity, professional orientation in the field of vocal art, which significantly expands the options for professional development according to the research concept - directing students to performance practice in the field of professional self-realization, an additional powerful means of professional self-expression and self-affirmation thanks to a new creative approach in conducting the educational process in the school environment and extracurricular educational institutions. A key component of the formation of vocal performance competence of future music teachers is the awareness of the importance of vocal performance of future music teachers.

The structural components of the formation of vocal-performance competence of future music teachers include: motivational-oriented (indicators: the presence of a need for vocal-performance activity; the ability for professional self-realization); knowledge-innovative (indicators of fluency in the professional thesaurus of vocal performance; the ability to effectively apply information technologies); performance-creative (indicators: fluency in the vocal-performance apparatus; the ability to improvisationally reveal the artistic image of a vocal work).

Keywords: competence, competences, vocal performance, future music teachers, structure, components, criteria, indicators.

References:

1. Antonova O.E. Creativity as a leading component in the structure of the teacher's personality // Creative pedagogy. Scientific method. journal / Academy of International Cooperation in Creative Pedagogy. – Vinnytsia, 2011. – Issue 4. – 124 p. with. 44-52.
2. Ashikhmina N. Implementation of innovative technologies in the vocal training of future teachers in the field of music education // Collection. Science Working Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 2021, No. 9 (113) p. 309 - 321.
3. Vasylenko L. M. Interaction of vocal and methodological components in the process of professional training of a future music teacher: autoref. thesis ... candidate ped. of Sciences / L. M. Vasylenko: NPU named after M. P. Dragomanov. - Kyiv, 2003. - 23 p.
4. Gavrilova L., Fedoryshyn V.I. (2017). The problem of formation of professional competence of future music teachers by means of computer technologies in the theory of domestic art education. Professionalism of the teacher: theoretical and methodical aspects: collection of scientific works, 5, K.: P. 213–225.
5. Zimnia I.O. The objective basis of the competence approach in education. / I.O. winter - Research Center, 2004. Pereyaslav-Khmelnitskyi (electronic source) - 180 p.
6. Winter I.O. Competence and competence in the context of the competence approach in education // Foreign languages in school. 2012. No. 6. P. 2-10.
7. History of foreign pedagogy: textbook /E. I. Kovalenko, N. I. Belkina. - Kyiv.: Center for Educational Literature, 2006. - 664 p.
8. Kozyr A.V. The formation of performance competence among master's students of musical art in the process of professional training / Scientific journal of the NPU named after M.P.Dragomanov Series 14 Theory and method of art education Vol. 24 (29) p. 3 - 7.
9. Mishchanchuk V.M. The formation of the motivational and directed component of the musical and performing preparation of future music teachers using suggestive technologies Coll. Scientific works

Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova Vol. 19 (24). - K. 2013, pp. 28-34.

10. Ovcharenko N.A. Professional training of future music teachers for vocal-pedagogical activity: theory and methodology: monograph / Nataliya Anatoliivna Ovcharenko. - Kryvyi Rih: R. A. Kozlov Publishing House, 2014. - 400 p.

11. Pavlyuk R.O. Creativity as an integral part of professional training of future teachers [Electronic resource]. Access mode: http://www.rusnauka.com/16_NPM_2007/Pedagogica/22154.doc.htm.

12. Padalka H.M. Art pedagogy (Theory and teaching methods of art disciplines) / Halyna Mykytivna Padalka. - Kyiv: Education of Ukraine, 2010. - 274 p.

13. Parfentieva I.P. Theoretical and methodological approaches to the study of innovations in the education of future music teachers. Journal of the International Academy Web of Scholar. 5(47). doi: 10.31435/rsglobal_wos/31052020/7095,

14. Pryadko O.M. Methodology for the development of the singing voice in future teachers-musicians: author's review. thesis ... candidate ped. Science / O. M. Pryadko; National ped. Univ. named after M. P. Dragomanov. - Kyiv, 2009. - 23 p.

15. Si Daofen (2015). The method of using innovative technologies in the preparation of future music teachers for singing (diss. ... candidate of pedagogic sciences: 13.00.02 "Theory and method of music education". – National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova, Kyiv 2015 - 32 p.

16. Sysoeva S.O. Basics of pedagogical creativity: a textbook. - K.: Millennium, 2006. - 346 p.

17. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes, Volume 9. / Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. Institute of Linguistics; [edited by I.K. Bilodida]. - Kyiv: Naukova dumka, 1970. - 916 p.

18. Chunpeng Lee. Methodology of teaching vocal skill of future music teachers: autoref. thesis ... candidate ped. Sciences / Li Chunpeng. – Kyiv: National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov, 2013. – 20 p.